

Amser Dyn – CA5

Tasg 2: Ymchwil

Mae Gwyn Thomas yn rhoi dau ddyfyniad ar ddechrau'r ddrama.

Y naill o *The Tempest* gan Shakespeare a'r llall o *Llyfr y Tri Aderyn* gan Morgan Llwyd

○ *The Tempest* (V.i)

Miranda:

O wonder!

How many goodly creature are there here!

How beauteous mankind is! O brave new world

That has such people in't.

Prospero:

'Tis new to thee.

○ *Llyfr y Tri Aderyn*

'Amser dyn yw ei gynhysgaeth'

Tasg 1

- Chwiliwch am wybodaeth am ddrama *The Tempest*
- Beth yw prif linydd stori'r ddrama?
- Mae'r dyfyniad 'O brave new world' yn un o'r rhai enwocaf yn yr iaith Saesneg.

Allwch chi ddod o hyd i awduron eraill sydd wedi defnyddio'r geiriau hyn mewn cyd-destunau eraill?

Tasg 2

Cyhoeddwyd *Llyfr y Tri Aderyn* yn y flwyddyn 1653. Mae'n un o glasuron ein llenyddiaeth ni.

Dyma'r teitl yn llawn:

DIRGELWCH i rai iw DDEALL ac i eraill iw WATWAR, sef tri aderyn yn ymddiddan [:] yr ERYR, a'r GOLOMEN a'r GIGFRAN. Neu ARWYDD I ANNERCH Y CYMRU. Yn y flwyddyn mil a chwechant a thair ar ddec a deugain, CYN DYFOD 666.

(Mae arwyddocâd arbennig i'r flwyddyn 666, gan fod yr hen gred draddodiadol yn arfer dweud mai dyma gyfrinair y Diafol.)

Yn y llyfr, ceir ymddiddan rhwng tri aderyn, sef Yr Eryr, Y Gigfran a'r Golomen. Ond ysgrifennwyd y llyfr ar ffurf alegori ac felly, gellir darllen y gwaith mewn sawl ffordd. Ar un olwg, mae'r eryr yn cynrychioli'r Wladwriaeth (dan arweiniad Oliver Cromwell), mae'r gigfran yn cynrychioli'r Eglwys ac mae'r golomen yn cynrychioli'r Piwritaniaid.

Ystyr alegori yw cyfansoddiad o unrhyw fath, boed yn ddarlun neu'n ffilm neu'n ddarn o lenyddiaeth sy'n dwyn ystyr arall ffigurol, h.y. gellir dod o hyd i ystyr o dan y wyneb wrth edrych a darllen yn ofalus.

Trafodaeth Grŵp/Dosbarth

- Allwch chi feddwl am weithiau celfyddydol eraill sy'n alegoriau?
- Mae hanes yr ogof yng ngwaith enwog Platon, *Y Weriniaeth*, yn esiampl enwog, fel y mae *Animal Farm* gan George Orwell; beth allwch chi ei ddarganfod am yr alegoriau hyn?
- Beth am lenyddiaeth Gymraeg?
- Ydych chi wedi darllen rhywbeth yn ddiweddar sydd, yn eich tyb chi, yn alegori?